

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Somogyvámos

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

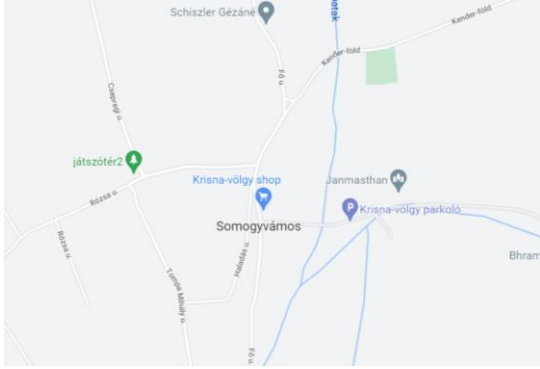
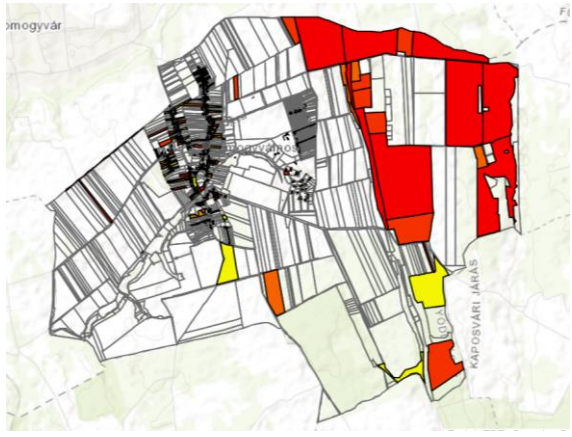
Somogyvámos

Somogy megye

Fonyódi járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022. június 21.

	<p>Terület: 25 km² Lakónépeség: 677 fő Jogállás: Község Járás: Fonyódi járás Megye: Somogy megye</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	<p>A Lechner adatbázis alapján a településen nincs szegregátum vagy szegregációval veszélyeztetett terület.</p>
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Somogyvámos	
Megye	Somogy	
Járás	Fonyódi	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	677	759
Lakosságszám változása 2021/2011 (%)	88%	90%
15 év alattiak aránya (2021)	16,2%	15%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	85%	75%
60 éves és idősebbek aránya	21%	19%
60 éves és idősebbek számának változása 2021/2012 (%)	121%	116%
Lakásszám (2011)	315	322
Üres lakások száma (2011)	54	n.a.
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0	0
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0	0
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	0
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	0
Lakások száma (2019)	322	317
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	264	264
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	283	273
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	128	125
WC nélküli lakások száma (2019)	59	n.a.
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	171	n.a.
Egy szobára jutó lakó (2021)	0,8	n.a.
Egy főre jutó szja alap, ezer Ft (2019)	582002 Ft	645510
Egy főre jutó szja alap klaszter átlagtól való eltérése,% (2019)	95%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	6100000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	22	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	4	

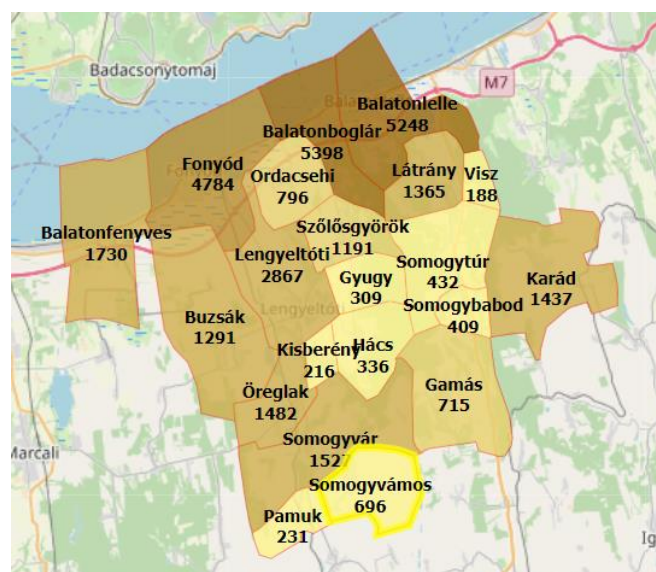
1 A település leírása

1.1 A település pozíciója

A Dél-Dunántúli Magyarország legkisebb népességű régiója, a rendszerváltozás óta pedig több mint százezer fővel csökkent a régió népessége. Településeinek 55%-ának esetében a népesség nem éri el az 500 főt, 77%-ánál pedig az 1000 főt. 5 000 főnél népesebb településből csupán 22-t lehet számlálni. A régió legnépesebb városa Pécs, Baranya megye székhelye, 145 000 fős lakosságával Magyarország ötödik legnagyobb városa. A kistérségek népmozgalmi mutatói az ország legtöbb térségéhez hasonló képet nyújtanak, és jellemzően mind a természetes szaporodás, mind a vándorlás egyenlege negatívan alakul. A legutóbbi népszámlálás során mért adatok alapján a régióban az ország GDP-jének kevesebb, mint hét százalékát állították elő. A régió relatív gazdasági teljesítménye 1994-től az országos átlaghoz képest egyre inkább lemaradóban van, bár ez a folyamat az utóbbi években megállni látszik. Szomorú tény, hogy a régióban az uniós átlaghoz viszonyított vásárlóerő paritáson mért GDP a legalacsonyabbak közé tartozik az EU-ban. A jelentős népességfogyásban a természetes csökkenés mellett a gazdasági okokból történő belföldi elvándorlás is komoly szerepet játszik.

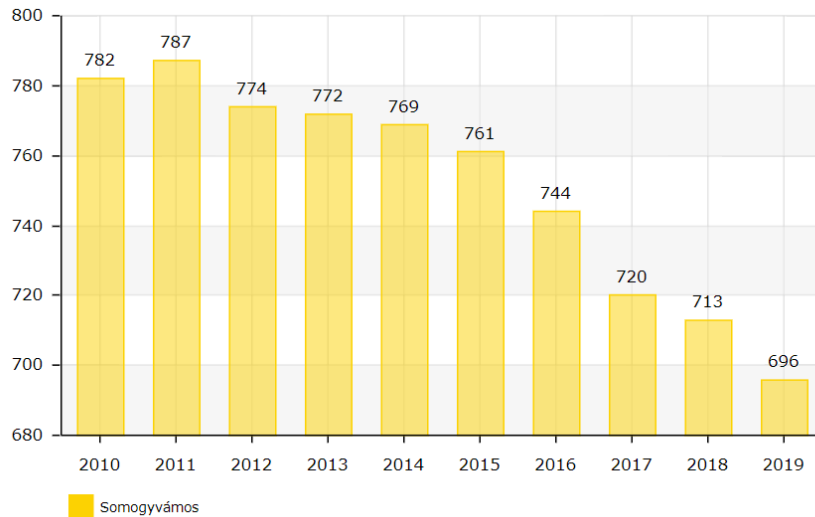
A Dél-Dunántúl Régióban a Somogy megyéhez tartozó GDP érték a legalacsonyabb, országos viszonylatban is a sereghajtók közé tartozik. A megye északi része (a Balaton déli partja) jól megközelíthető, fejlett infrastruktúrával rendelkezik, a húzóágazatot az idegenforgalom jeleníti. A megye déli része azonban javarészt mezőgazdasági terület, a Dráva ártere miatt jelentős erdőségekkel, nemzeti parkkal, termőföldekkel. A kevés horvátországi átkelőhely ráerősíti a déli részek elzártságához, ami felerősíti a nehéz szociális helyzetet.

Somogyvámos község Somogy megyében, a Fonyódi járásban. Somogyvámos a Balatontól délre a Fonyód és Kaposvár közötti úton található. A települést dombok veszik körül, amelyeken rétek és ösvényekkel szabdaltnak kisebb erdők váltják egymást. Lengyeltóti a legközelebbi város, kb. 14 kilométerre található.

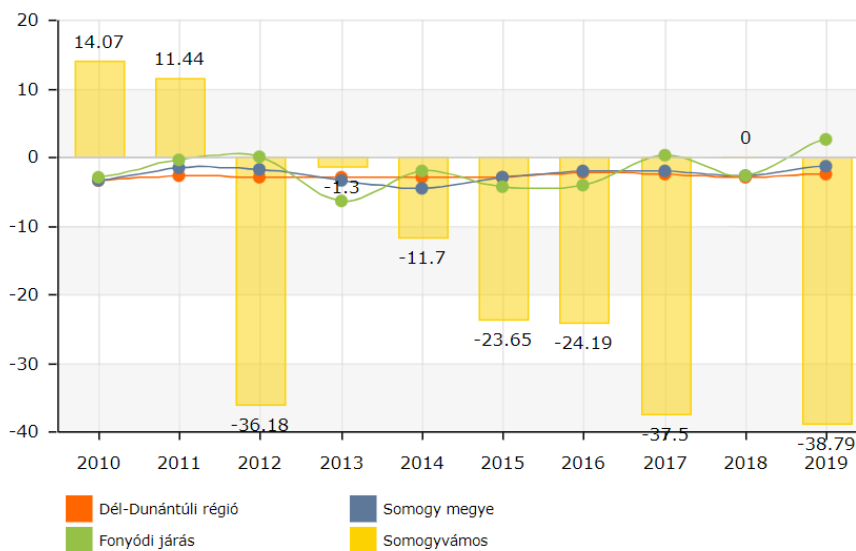
Forrás: TeIR, 2022

A járás területe 645,44 km², népessége 34 599 fő, népsűrűsége pedig 54 fő/km² volt 2013. elején. 2013. július 15-én négy város (Fonyód, Balatonboglár, Balatonlelle és Lengyeltóti) és 17 község tartozott hozzá. Somogyvámos területe 25 km², melyen 2021. évi végi statisztikai adatok alapján 677 fő élt. Az ábrán jól látszik, hogy a település esetében folyamatos és jelentős népességcsökkenésről beszélhetünk.

Népességszám alakulása 2010-2019. Forrás: TeIR, 2022

Az elköltözők száma 36 fő volt 2020-ban, míg az állandó lakcímet Somogyvámoson létesítők száma 21 fő volt ugyanebben az évben. A település lélekszámához mérten ez jelentős népességmozgást jelent.

Vándorlási Egyenleg (ezrelék). Forrás: TeIR, 2022

A 2011-es népszámlálás során a lakosok 92,4%-a magyarnak, 15,8% pedig cigánynak vallotta magát (a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál). Ennél konkrétabb adat nem áll rendelkezésre a roma népesség valódi arányát tekintve, de a településen működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A településen hivatalosan a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, a KSH által lehatárolt szegregátum nincs,

A településen élők jellemző problémái, a térség hasonló helyzetű és társadalmi szerkezetű településeihez hasonlóan, az alacsony iskolázottság, a részben ebből adódó tartós munkanélküliség, a gyorsan változó gazdasági és társadalmi környezethez való alkalmazkodás képességének hiánya, a hiányzó vagy nem megfelelő szülői kompetenciák, illetve ennek eredményeképpen a szocializációs problémák. Szintén jellemző a deviáns magatartások gyakori előfordulása. A helyi társadalom fejlődési, kitörési lehetőségeit pedig erősen korlátozzák a szolgáltatási hiányok, a meglévő szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférések.

A település országos közúthálózaton, szilárd útburkolaton jól megközelíthető. A mikrotérségben az utak minősége változó, a főútvonalak kivételével jellemzően gyenge, sok helyen padka nélküli, hullámos és kátyús. A településeket összekötő útvonalakon menetrend szerinti autóbuszjáratok közlekednek. Somogyvámos a 67-es számú közúttól és a 7-es számú főúttól, valamint a M7 autópályától is messze fekszik, áthaladó forgalom hiányában területileg izolált. A közösségi közlekedési lehetőségek csak részben elégítik ki a helyi igényeket. Lengyeltóti, a közeli centrumtelepülés, annak ellenére, hogy 14 kilométerre van a településtől, busszal csak kerülőúton érhető el, 5.49 és 16.47 között, napi 8 járattal, átszállással, akár másfél órás menetidővel. A járásszékhely, Fonyód (26 km) irányába még kedvezőtlenebb a közlekedés, csak átszállással lehet eljutni, napi hét járattal, 5.49 és 16.45 között, nagyjából másfél-kétórás menetidővel.

Somogyvámos község aktív állásukeresői helyben nem találnak munkát. A munkát vállaló lakosság kénytelen ingázni Kaposvár és Fonyód városok között, bár ennek is kevés esélye van, mert munkalehetőség ezekben a városokban is minimális. A megyeszékhely Kaposvár hiába kínál(na) sokkal jobb munkavállalási feltételeket, távolság – ingázás – miatt nem jelenthet reális célpontot a lakosság számára. A térség munkaerő-piaci helyzetére jellemző, hogy a térség településein sok esetben az önkormányzat tekinthető az egyik legnagyobb foglalkoztatónak.

A községben nem elérhető szolgáltatások hozzáférését más településeken, valamint a helyiek elhelyezkedését az alacsony iskolai végzettség, a romákkal szembeni előítéletek, a mobilitási nehézségek, a helyi foglalkoztatók hiánya és a szegregáció akadályozza a leginkább.

A helyben elérhető szolgáltatások köre szűk, többnyire csak az alapszükségleteket elégítik ki. Az egészségügyi alapellátás teljes egészében kiépült a településen. A községben 1 vegyes háziorvosi körzet, 1 védőnői körzet és a szomszédos Somogyvár településen fogorvosi körzet működik. A fogorvos ellátási területe Somogyvár, Pamuk, Somogyvámos és Öreglak településekre terjed ki. Az önkormányzat a tulajdonában lévő orvosi rendelőt és a védőnői tanácsadó helyiségeit 2011. évben teljeskörűen felújította, és teljeskörűen megoldott az épület akadálymentesítése is. A hétfévi orvosi ügyeleti ellátást Lengyeltóti város és a környező települések (Somogyvár, Pamuk, Öreglak, Gyugy, Hács, Kisberény és Buzsák) önkormányzataival közösen biztosítja a település. A központi orvosi ügyeleti szolgálat ellátására az Emergency Service Egészségügyi Szolgáltató Kft-vel (1131. Budapest, Topolya

utca 4-8.) kötöttek feladat átadási/átvételi szerződést a kistérség önkormányzatai (Szőlősgyörök kivételével). A járó beteg szakellátást a környező városokban (Marcali, Fonyód) vehetik igénybe a településen élők. Kórházi és sürgősségi ellátást a 40 km-re lévő megyeközpontban, Kaposváron, illetve 20 km-re fekvő Marcaliban lehet igénybe venni.

A faluban gyógyszertár nem működik. A gyógyszerek kiváltását, Somogyvárról történő elszállítását az önkormányzat a tanyagondnok közreműködésével végzi, heti 3 alkalommal, hétfő, szerda és pénteki napokon. Az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések biztosítottak Somogyvámoson. A család és nővédelmi gondozás (családtervezés, fogamzás előtti gondozás, genetikai tanácsadás, várandós, szoptatós anyák gondozása) a védőnői feladatellátás keretében biztosított a településen.

A szociális alapszolgáltatásokat a 2004. évben létrehozott Lengyeltóti Pogányvölgyi Többcélú Kistérségi Társulás biztosítja Somogyvámoson. Az alapszolgáltatások közül elérhető helyben a szociális étkeztetés, a falugondnoki szolgálat, az idősek nappali ellátását biztosító klub 40 férőhellyel.

Az önkormányzati fenntartású 25 férőhelyes óvoda hétköznaponként 7.00-tól 16.00 óráig két óvónővel és egy dajkával várja a helyi gyerekeket.

A településen helyben 1-4 évfolyamos általános iskolai működik, egy összevont osztállyal, illetve egy 1-8 évfolyamos, egyházi fenntartású intézmény a Krisna Tudatú Hívók Közossége működtetésében. A korábbi években az állami fenntartású intézményben az 1-2 és 3-4 osztályok kerültek összevonásra, azonban a csökkenő gyermeklétszám miatt 2016/2017. tanévtől egy összevont osztállyal működik az intézmény. Az integrált oktatás megvalósul a községben. A felső tagozatos általános iskolai tanulók a szomszédos Somogyvári vagy és Öreglaki általános iskolába járnak át.

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...társégi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;

1.2 A település szerkezetének leírása

A 2011-es népszámlálás hivatalos adatai alapján a településen nincs szegregátumként azonosítható rész. Az utcaképek vegyesek, váltakozva találhatóak rosszabb és jobb állapotú ingatlanok. Az utóbbi egy-két évben, a hazai családpolitikai intézkedéseknek, pontosabban az elérhető otthonteremtési támogatásoknak (falusi Családi Otthonteremtési Kedvezmény, Otthonfelújítási támogatás) köszönhetően gyakoribbá váltak a felújítási munkálatok, de számuk és intenzitásuk így is messze elmarad a szükségéstől.

Somogyvámoson 317 lakóingatlant tartottak nyilván a KSH 2021. évi adatsora alapján, ezek közül 22 lakóingatlan 1 szobával, 119 ingatlan 2 szobás, 143 ingatlan 3 szobás, 33 ingatlan pedig 4 szobával vagy többel rendelkezett. Az utóbbi években nem épült új lakóingatlan és építési kérelmet sem nyújtottak be.

A településen a vezetékes vízzel ellátott lakások aránya 82,13 %, az árammal ellátott lakások aránya 100 %, a vezetékes gázzal ellátott lakások aránya 55 %. A szennyvízhálózat kiépítése még csak részlegesen (Krisna-völgyben) történt meg. (HEP, 2020)

A családsegítő szolgálat megítélése szerint a háztartások jelentős részének komoly tartozásai vannak, közmű hátralékok, pénzügyi hitelek formájában. Adósságkezelő szolgáltatás nem érhető el a településen, de egyre több családnak lenne szüksége ilyen szolgáltatásra.

Nincs hozzávetőleges adat sem arról, hogy jelenleg hány üres ingatlan van a településen. Hat darab két-hatszobás lakóház eladó az online ingatlanportálok alapján, ezek között van, ami felújításra szorul, de eladási ára a Balaton közelsége miatt irreálisan magas. Kilenc lakóház és egy szőlő van árverezés alatt (ingatlanvegrehajtás.hu).

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- nincs szegregált rész a településen

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések

A településen az elmúlt 10-15 évben nem valósítottak meg lakhatással kapcsolatos fejlesztéseket, legalábbis nem projektszinten. Sem a 2014-2021 uniós programozási időszakban, sem azt megelőzően nem került sor településprogramra.

A település vezetésének nincsenek korábbi tapasztalatai a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatosan, de lehetőségeihez mérten törekszik a község élhetőségét javítani.

„Tisztítsuk meg az Országot!” - 2021. Somogy Megyei Önkormányzat

EFOP-1.5.3-16-16 Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben-Marcali és Lengyeltóti Somogyvár térségében című pályázat – Virágfesztivál, Vámos települések találkozója

A fejezet fő következtetései

Jelenleg nem áll rendelkezésre információ az önkormányzat korábbi tapasztalatai és az azok alapján meghatározható együttműködési hajlandóságról.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban

Jelenleg nem áll rendelkezésre információ az önkormányzat korábbi tapasztalatai és az azok alapján meghatározható együttműködési hajlandóságról.

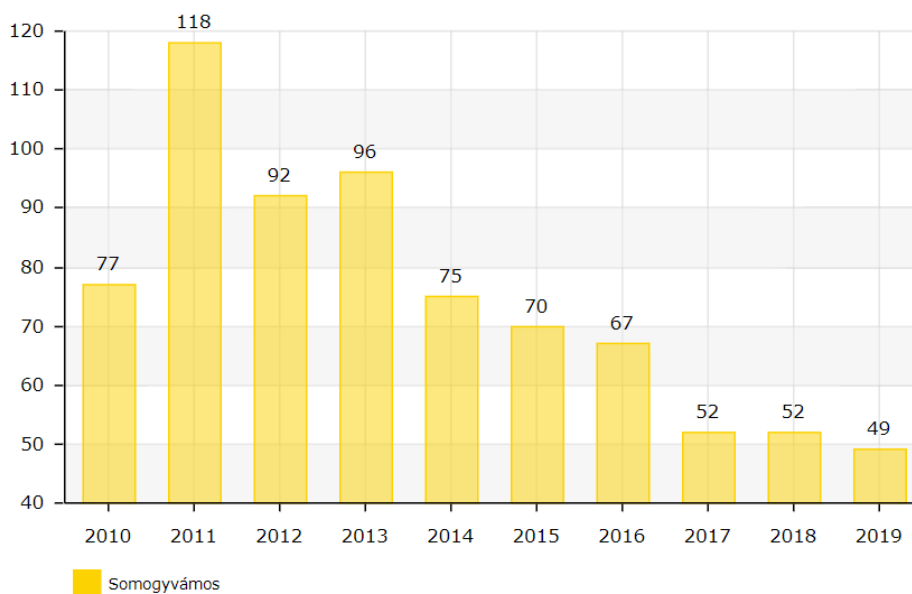
2 A lakosság helyzete

A Dél-dunántúli régió a rendszerváltás egyik legnagyobb vesztese. Napjainkra az ország egyik legkevésbé iparosodott térségéről beszélünk, ahol a mezőgazdaság termelőképessége is éppenhogy meghaladja az országos átlagot. A régió és főleg a vizsgált térség tökevonzó képessége gyengének mondható, így a foglalkoztatási szint nehezen mozdítható ki az alacsony színvonalon történő stagnálásból. Tovább nehezíti a társadalmi kohézió és a gazdasági fejlődés esélyeit a kedvezőtlen településszerkezet a fejletlen városhálózattal, illetve az aprófalvak és kistelepülések nagy arányával. Leszakadó, „periférikus” válságterületek alakultak ki a rendszerváltást követően a megyében, amelyek szegregációs folyamatokat is generáltak. Ennek eredményeként is jelentős számú hátrányos helyzetű népesség található Somogy megyében. A települések – köztük elsősorban a kistelepülések – fokozott elöregedése, elnéptelenedése, a fiatal korosztályok, a munkaképes népesség elvándorlása kedvezőtlen demográfiai helyzetre utaló, tartósan állandósult folyamatokban öltönek testet. A kialakult területi egyenlőtlenségek negatív hatásokat eredményeznek az oktatás és egyéb humán szolgáltatások terén is. A kistérség lakosságának iskolázottsági, foglalkoztatási mutatói rendkívül kedvezőtlenek.

A térség legnagyobb problémája a munkahelyek hiánya. A foglalkoztatottak száma a rendszerváltást követően felére esett vissza, a munkanélküliségi ráta az országos mutatók többszörösét teszi ki, feltűnő a gazdaságilag inaktívak magas aránya a munkavállalói korú

népesség körében. A kereslet-kínálat dinamikátlan, a munkavállalók még a kevésbé preferált állásaikat is megtartják, csak akkor váltanak, ha sokkal előnyösebb helyzetbe kerülhetnek. A foglalkoztatók nem jelentkeznek különleges elvárásokkal, de a vidékiek, bejárók bérletét, utazását csak ritkán támogatják. A munkáltatók formális igényeinek, elvárásainak, feltételeinek sok esetben megfelelne a jelentkező, de vidéki lakhely – és az esetek döntő többségében a roma származás – eleve kizáró.

A vizsgált település tökéletes leképezi a felvázolt helyzetet. A munkanélküliség tartós jellegében keverednek a konjunkturális és strukturális elemek. A statisztikai adatok elemzésével látható, hogy a településen a munkanélküliség egyik fő oka, a foglalkoztatók hiánya mellett, az álláskeresők alacsony iskolai végzettsége, a szakképesítés hiánya. 2020 decemberében 65 álláskeresőből 5 kevesebb mint 8 osztállyal, 28 pedig csak nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezett. (KSH, 2022)

Regisztrált munkanélküliek száma összesen. Forrás: TeIR, 2022

Az elmúlt évek során jelentős mértékben csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma. A 20 évesnél fiatalabb korosztály nagy része még valamilyen tanulmányokat folytat, vagy a közelmúltban fejezte be tanulmányait és már újabb, piacképes végzettséggel rendelkezik. Azonban 20 éves kor felett valamennyi korosztály érintett a munkanélküliséggel kapcsolatban. Az öregségi nyugdíjkorhatár emelkedésének hatására nagymértékben nőtt az 59 év feletti álláskeresők száma, akiknek az elhelyezkedése a munkaerő-piacon igen nehéz, mivel többnyire nem rendelkeznek megfelelő végzettséggel, nyelvismerettel, valamint szakképzettségük is elavult, már nem piacképes.

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott állás keresők száma összesen	Fő össze n	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		86	85	90	80	64	56
20 év alatti	Fő	1,25	4,25	3	4,5	2	3,5
	%	1,5%	5,0%	3,4%	5,6%	3,1%	6,3%
20-24 év	Fő	10,75	8	9,25	7,25	6	3,5
	%	12,5%	9,4%	10,3%	9,1%	9,4%	6,3%
25-29 év	Fő	7,75	6,25	7	7,75	4	4,25
	%	9,0%	7,4%	7,8%	9,7%	6,3%	7,7%
30-34 év	Fő	12,75	9,5	12	8,75	6,5	5,25
	%	14,8%	11,2%	13,4%	11,0%	10,2%	9,5%
35-39 év	Fő	12	15,75	15,75	13	10,25	8,25
	%	14,0%	18,5%	17,6%	16,3%	16,1%	14,9%
40-44 év	Fő	12,25	8	8	10,75	7,5	7,25
	%	14,2%	9,4%	8,9%	13,5%	11,8%	13,1%
45-49 év	Fő	7,5	8,75	9,5	8,5	6,25	4,25
	%	8,7%	10,3%	10,6%	10,7%	9,8%	7,7%
50-54 év	Fő	8	9,5	9,25	5,5	6,25	5,25
	%	9,3%	11,2%	10,3%	6,9%	9,8%	9,5%
55-59 év	Fő	10,75	12,25	13	7,75	7	4,5
	%	12,5%	14,4%	14,5%	9,7%	11,0%	8,1%
59 év feletti	Fő	3	2,75	2,75	6	7,75	9,5
	%	3,5%	3,2%	3,1%	7,5%	12,2%	17,1%

Regisztrált állás keresők korcsoportos bontásban. Forrás: Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023

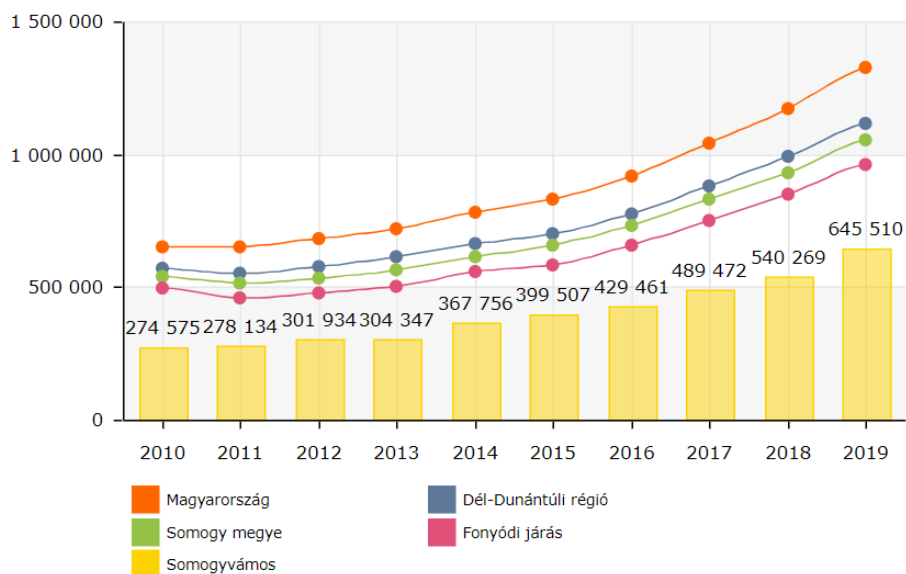
A munkavállalók közül csekély azoknak a száma, akik az elsődleges, nyílt munkaerőpiacon tudtak elhelyezkedni. 1-1 fő dolgozik a közeli városokban. A térségben megkereshető bérek elmaradnak az országos átlagbértől, ami szintén kedvezőtlenül hat a munkavállalók motivációjára. Somogyvámosban, a régió többi kistérségéhez hasonlóan dominál a mezőgazdasági jellegű idegymunka és az illegális foglalkoztatás is (gyakran e kettő kombinációja). Sajnos ezek a munkaformák nem jelentenek kiszámítható, stabil bért, nem garantálnak megfelelő fogyasztási szintet és életszínvonalat.

A KSH 2020-as adatsora alapján a településre bejelentett gazdasági szervezetből kilenc megszűnt. Ugyanebben az időpontban 90 regisztrált önálló vállalkozó, ezenkívül 3 betéti társaság, 15 kft. és 34 fő őstermelő is Somogyvámosra volt bejelentve.

A településen az önkormányzat a legjelentősebb foglalkoztató, aki a nemzeti közfoglalkoztatási program keretében biztosít munkalehetőséget. A település még 2011. évben csatlakozott a Startmunka Mintaprogramhoz, és azóta folyamatosan rész vesz közfoglalkoztatás keretében start mintaprogramokban. Jelenleg mezőgazdasági programban, helyi sajátosságra épülő és a hosszabb idejű közfoglalkoztatási programban is foglalkoztat állás keresőket. (HEP, 2020)

A háztartások jövedelemszerkezet szerinti csoportosításához ennél konkrétabb adatokkal nem rendelkezünk. A legfrissebb elérhető adatok 2019-esek. Az egy főre jutó nettó jövedelmek országos átlaga adott évben (2019) több mint kétszer magasabb volt, mint Somogyvámoson.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft). SZJA alapot képező nettó jövedelem egy állandó lakosra vetített összege. Forrás: TeIR, 2022

A településen magas az eladósodottság mértéke. Adósságkezelési szolgáltatás nincs a településen.

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma
2012	99	0
2013	109	0
2014	101	0
2015	83	0
2016	67	0
2017	63	0

Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma 2012-2017. Forrás: HEP 2018-2023

A kedvezőtlen lakáskörülmények, az alacsony jövedelmek tartós deprivációt eredményeznek a legkülönbözőbb dimenziókban. A mélyszegény körülmények között élő gyerekek esetében a védőnők szakvéleménye szerint a gondolkodás, a beszéd és a szociális készségek tekintetében tapasztalható fejlődési lemaradás. Egészségügyi problémaként látják az esetükben gyakran tapasztalható elhúzódó betegségeket, valamint azt, hogy nem jutnak el a megfelelő szakorvosi rendelésekre.

Az köznevelési intézmények dolgozói fő problémaként jelölik meg a Somogyvámoshoz hasonló kistelepülések esetében a kulturális programok hiányát, (kirándulások, színházlátogatások), az otthoni környezetből való kilépés lehetőségének hiányát, a szülők érdeklődésének, aktivitásának hiányát. Hiányként jelölik meg továbbá a gyerekek számára szükséges ruházatot, lábbelit, otthoni játékokat, takarókat. A legnagyobb problémának a településen a gyerekszegénységet, a munkanélküliséget, a szülők aluliskolázottságát találták.

A szakirodalmi források alapján a Somogyvárhoz hasonló demográfiai-gazdasági mutatókkal rendelkező településeken élők jellemző problémái összefoglalva a következők:

- alacsony iskolázottság,
- munkanélküliség,
- több évtizedre visszanyúló nem megfelelő szocializáció a családon belül,
- a problémamegoldó készségek, képességek hiánya,
- normaszegő, deviáns magatartások,
- a bizonytalan kapcsolatokban vállalt gyermekek,
- korai gyerekvállalás,
- a szülői felelősség hiánya vagy alacsony szintje,
- a mélyszegény környezetből érkező gyerekek esetében gyakoribb megbetegedések, gyengébb immunrendszer,
- a kulturális programok, kikapcsolódási lehetőségek hiánya,
- magas a közüzemi díjhátralékkal, hiteltartozással rendelkezők aránya,
- a fejlesztő szolgáltatások hiánya.

A fejezet következtetései

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	5
<u>Minimális öfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	20
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek.	n.a.

Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	
---	--

3 A lakásállomány helyzete

Somogyvámoson 317 lakóingatlant tartottak nyilván a KSH 2021. évi adatsora alapján, ezek közül 22 lakóingatlan 1 szobával, 119 ingatlan 2 szobás, 143 ingatlan 3 szobás, 33 ingatlan pedig 4 szobával vagy többel rendelkezett. Az utóbbi években nem épült új lakóingatlan és építési kérelmet sem nyújtottak be.

Korábban már szó esett a lakosság nagymértékű eladósodottságáról. A tartozások jelentős része a közműszolgáltatók kintlévősége. Számos olyan lakóingatlan van, ahol bár elérhető a vezetékes vízszolgáltatás, a meglévő tartozások miatt szűkítésre került a kifolyó víz mennyisége, illetve több olyan lakóingatlan van, ahol a tartozások miatt kikötötték az elektromos áram szolgáltatást.

A településen három önkormányzati bérlakás és egy szociális lakás található. Egyéb lakáscéljára használt nem lakáscélú ingatlan nincs a településen. Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások nincsenek a településen.

Jelenleg nem áll rendelkezésre információ olyan lakott ingatlanról, amelynek állapota életveszélyes vagy kritikus lenne.

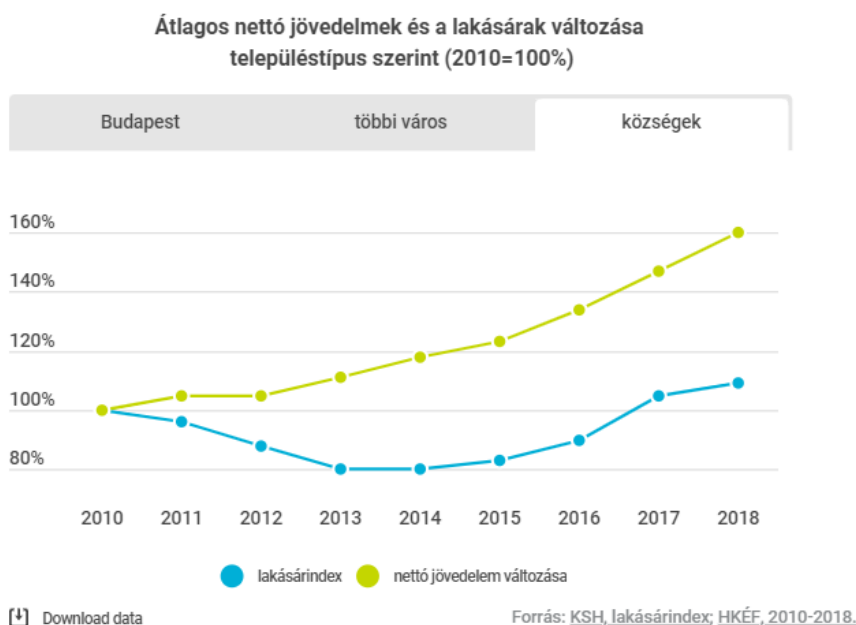
A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	0
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	5
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	20
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	n.a.

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái

A lakhatási diagnózis adataiból jól látszik, hogy a települést az országos átlagnál kedvezőtlenebb, a leszakadó térségeket karakterizáló lakhatási körülmények jellemzik. A Habitat for Humanity 2020-as jelentése rámutatott, hogy Magyarországon évről évre mélyül a lakhatási szegénység. Ennek okai között az energiaszegénység és a befektetési célú ingatlanvásárlások kedvezőtlen piaci hatásai mellett, elsősorban a perverz újraelosztást megvalósító nemzeti otthonteremtési program a felelős. Az igényelhető támogatások célzása nem megfelelő, tizenegyszeres a nem rászorultsági alapon jutatott lakhatási támogatások összvolumene a szociális alapon biztosított hasonló célú támogatásokkal szemben (Habitat for Humanity, 2020 [Bevezető - Éves lakhatási jelentés 2020 | Habitat for Humanity](#))

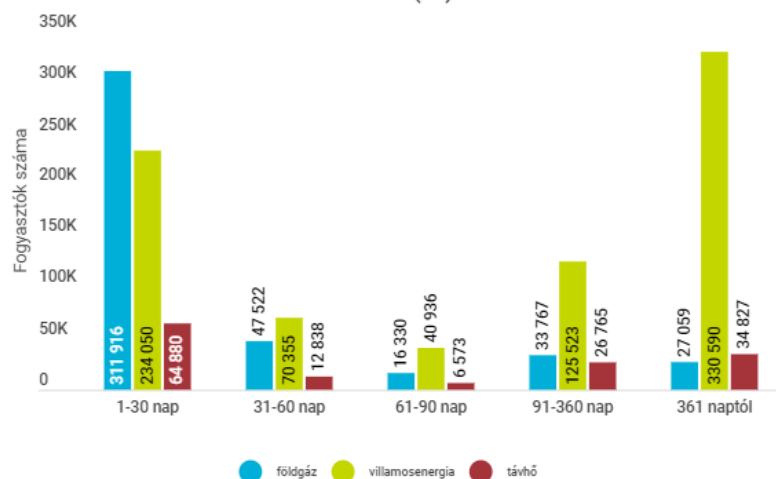

A lakhatás minden magyar háztartás számára nagy terhet jelent, azonban minél alacsonyabb a háztartás bevétele, a kiadások annál nagyobb hányadát teszik ki a lakhatási költségek. A hitelek a legszegényebbek jövedelmének akár 40 százalékát is elvihetik. A személyi kölcsönökben való eladósodás is gyakran kötődik a lakhatás megfizethetlenségéhez. Sok esetben jövedelmet pótol ki, és később a háztartások folyamatosan próbálják ezeket a kiadásokat "utolérni". Somogyvámoson a lakosság eladósodottsága, a közmű hátralékok nagysága jól tükrözi ezt a helyzetet. A helyi háztartások nagy része tartozik közműszolgáltatónak, pénzintézetnek (az alacsony jövedelmek miatt, ez szinte kizárólag a Provident-et jelenti) vagy más magánszemélynek.

Bár a legelterjedtebb fűtési módszer még mindig a gáz, a második helyen álló szilárdtüzelés gyakorlatilag a szegényebb rétegek energiahordozója. A legalsó jövedelmi ötödben a háztartások csaknem 40 százaléka fűt kizárólag szilárdtüzeléssel (például fával, szénnel, brikettekkel), míg a legfelső ötödben ez csak 9 százalék; a vidéki községekben pedig a

háztartások 75 százaléka használ szilárd tüzelőt. Ezeket a háztartásokat a rezsicsökkentés sem érte el. A tűzifa ára folyamatosan növekszik, az önkormányzatok által igényelhető szociális tűzifa-támogatás elosztásának módja pedig megkérdőjelezhető. Somogyvámoson a gáz szolgáltatás ugyan elérhető, a téli időszakban a fűtéshez a háztartások gyakran illegálisan szerzik fát, illetve elégetnek bármit, aminek komoly egészségkárosító hatása is van.

Hátralékos fogyasztók száma energiahordozók és a fizetési késedelem időtartama szerint (db)

Download data

Forrás: MEKH, 2020.
Habitat adatkérés.

A leromlott állapotú, folyamatosan amortizálódó lakóingatlanok felújítása vagy éppen karbantartása a munkajövedelemmel nem, vagy csak korlátozott mértékben rendelkező háztartások számára finanszírozhatatlan. A Somogyvámoshoz hasonló helyzetű leszakadó településeken eleve jellemző az alacsonyabb komfortfokozatú, komfort nélküli lakóingatlanok dominanciája. Az Európai Unió közös statisztikai hivatala, az Eurostat adatai alapján közel kétfélmillió magyar él átázott, penészes, vagy elégtelen nyílászárókkal rendelkező lakásokban itthon. (Eurostat, 2020) A tisztálkodási lehetőségek nélkül élők helyzete nagyot javult 2018 óta, de így is a teljes lakosság 1,6 százalékát, közel 156 ezer embert érint a probléma. 2018-ban körülbelül 381 ezer ember kényszerült beltéri, angol wc nélkül, illetve tusolási lehetőség nélkül élni. Somogyvámoson minden lakóingatlan esetében telekhatáron belül elérhető ugyan a vezetékes víz, de a házakba való bekötése, illetve a szolgáltatás díjának rendezése sok esetben nem megoldott. A 2019-es KSH adat szerint a lakóingatlanok közül 59 nem rendelkezett bent WC-vel.

A tulajdonviszonyok és a lakáshasználatok jogcímének rendezetlensége egyrészt az alacsony iskolai végzettségre, az abból eredő csekély jogtudatosságra, illetve olyan szokásnormákra vezethető vissza, mint az adott szó jelentősége, mely a célcsoport esetében, az adott szociokulturális kontextusban, magyarázza az írásos adás-vételi, vagy bérleti szerződések hiányát. A tulajdonjogok rendezetlensége sok esetben az ingatlanok értékesítésének is akadályát képezik, a leszakadó kisközségeknél pedig amúgy is pangó ingatlanpiacon.

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása

A lakhatás megfizethetősége országos szinten az utóbbi években javult (részben a rezsicsökkentés hatására, bár ez a legszegényebbek számára kevesebb megtakarítást eredményezett), de így is csaknem milliós tömeget érint. A magyarországi háztartások jövedelmük körülbelül 28%-át költötték lakhatásra, a legszegényebb ötöd háztartásai kiadásai 34%-át erre a célra fordítják. (KSH, 2021) A lakásfenntartási költségek megfizethetőségével kapcsolatban lényeges szakpolitikai változások történtek 2015-ben. Ezek közé sorolható mindenekelőtt a központi normatív lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás megszüntetése, és a települési támogatások rendszerének bevezetése. A változtatások azonban nem adtak megfelelő megoldást a megfizethetőségi problémákra, sőt, számos háztartást a korábbinál kedvezőtlenebb helyzetbe hoztak. Nem oldódtak meg a támogatási rendszer korábban meglévő problémái: a lakásfenntartási támogatás esetében a támogatás alacsony összege, az adósságkezelés esetében a szolgáltatás rosszabb elérhetősége kisebb településeken. Eközben előnyeikből sok megszűnt. A jogosultság feltételrendszerét és az ellátás összegét tekintve nagy különbségek alakultak ki az egyes települések között, amelyek nem feltétlenül a rászorulóknak közti helyi különbségeket tükrözik. Az egyre mélyülő lakhatási szegénység visszaszorításához komplex, egymásra épülő beavatkozások szükségesek. A prioritásokat 2022 februárjában tíz lakhatással foglalkozó szervezet közösen határozta meg ([Lakhatási Minimum Háttéranyag 2022 02 Végleges \(lakhatasiminimum.hu\)](#)). Ezek sarokkövei a lakhatás alapjogként való rögzítése az Alaptörvényben, illetve egy szociális helyzetet szem előtt tartó, megfizethető lakhatásra fókuszáló nemzeti lakáspolitikai intézkedés az elmúlt években született ugyan (otthonteremtési-, felújítási támogatás), de az pont a magasabb jövedelmű, inkább urbánus háztartásoknak kedvezett. A lakástulajdonhoz jutás megkönnyítését célzó, valamint a lakásállomány energiahatékonysági felújításának támogatásával kapcsolatos intézkedések legfeljebb részleges megoldásokat kínálnak, bizonyos értelemben rontva az alacsony jövedelmű háztartások esélyét lakásminőségi problémáik megoldására, tekintettel az intézkedések építőiparra és ingatlanpiacra gyakorolt torzító hatására. Mindez sok alacsony státuszú háztartást készíthet arra, hogy gazdaságilag kevésbé fejlett, rosszabb munkaerőpiaci pozíciójú, szolgáltatásokkal rosszabbul ellátott területeken vásároljon lakástulajdont, emellett a területileg eltérő áremelkedés tovább csökkenti az ilyen területen élők mobilitási esélyeit.

1. A bérlakásszektor szabályozási, szervezeti, adózási kereteinek újragondolása
A megfizethető és jogilag biztonságos bérlakáshoz való hozzáférés esélyeit egyrészt a lakásbérbeadás szabályozási környezete, másrészt (ezzel is összefüggésben) a hozzáférhető bérlakások száma és jellege (tulajdon, elhelyezkedés, ár, minőség stb.) határozza meg.
 - Az önkormányzati lakásállomány, különösen a Somogyvámoshoz hasonló településeken, minimális. Az önkormányzati lakásbérleményeknek csak egy része szociális bérlakás. Például 2014 év végén 63 415 lakást adtak ki szociális alapon a magyarországi önkormányzatok, ami a teljes fenntartott állomány mindössze 56%-a, a

teljes magyarországi lakásállomány 1,4%-a. (habitat for Humanity, 2015) Ráadásul ezek jó része nem került kiadásra rossz állapota vagy egyéb ok miatt.

- Az önkormányzati bérlakások elosztási szempontjairól szóló keretszabályozásnak biztosítania kell, hogy a támogatott bérlakásokban valóban arra rászoruló lakhassanak, és a lakbérek arányosak legyenek a családok fizetési lehetőségeivel.
 - A magánbérlakás-szektorban a jogi szabályozás problémái miatt jelenleg mind a bérlők, mind a bérbeadók számára sok a bizonytalanság és visszaélési lehetőség, hiányoznak például a méltányos szerződési garanciák, esetleg bizonyos minimális minőségi feltételek rögzítése.
2. Közösségi bérlakások, kollektív tulajdonú lakhatási megoldások
 - A lakásügynökség biztonságos lakhatási megoldásokat kell kínáljon, ahol a lakbér mértéke a családok fizetőképességétől függ, és a váratlan helyzeteket, illetve a sérülékeny csoportok problémáit a szociális munka és a jóléti rendszer kezeli.
 - A családok anyagi helyzetének javulása esetén a tulajdoni szektor támogatott és nem támogatott szegmense felé való továbblépést biztosítani és támogatni szükséges.
 - A lakásügynökségi modell a lakások elosztását transzparens módon kell, hogy végezze, minden rászoruló család legyen esélyes a programba való bekerülésre, ahol a lakbérek a jövedelemmel arányosak, átlagosan a piaci lakbérek 50-75%-a körüliek. A kedvezményezett családok kiválasztásánál szerepet kell juttatni a helyi önkormányzatoknak, kihasználva a lokális tudás előnyeit.
 3. A rendezetlen tulajdonjoggal és lakhatási jogcímmel összefüggő problémák rendezése
 - ingyenes jogi segítségnyújtás, tanácsadás
 4. A kilakoltatás szabályozásának újragondolása, illetve a vonatkozó jogi szabályozás következetes betartatása terén
 5. A roma családok lakhatási helyzetének javításához elengedhetetlen, hogy a lakhatási szegénység elleni intézkedések ne adjanak lehetőséget diszkriminációra.
 6. Adósságkezelési szolgáltatás
 - Az adósságkezelési szolgáltatás és a normatív lakhatási támogatás eltörlése 2015-ben még jobban mélyítette a területi lakhatási egyenlőtlenségeket, hisz a támogatásról azt követően az önkormányzatok rendelkeztek, bizonytalanná téve ezáltal a támogatást. A segélyek önkormányzati hatáskörbe utalásával egyre nagyobb lesz az egyenlőtlenség a jobb és rosszabb anyagi helyzetű önkormányzatok által nyújtott támogatások mértéke között.
 - A jelenleg működő helyi önkormányzati szintű lakásfenntartási, illetve hátralék- és adósságcsökkentési támogatásokkal szemben jóval szélesebb jogosult körre, és magasabb, de a jövedelmi helyzet szerint differenciált támogatási összegekre van szükség. A lakásfenntartási támogatásra való jogosultságnak a háztartás jövedelmén kívül tekintetbe kell vennie a háztartás lakhatási kiadásait (különös tekintettel a lakbérre), és szemben a korábbi gyakorlattal, nem csupán a közüzemi díjak és esetleg az önkormányzati bérlakások lakbéreinek, hanem a magánbérlési szektorban való lakhatás költségeinek a fedezetéhez is érdemi segítséget kell nyújtania. A hátralékkezelési szolgáltatásnak és támogatásnak, hasonlóképpen, lehetővé kell tennie, a közüzemi díjak és az önkormányzati bérlakások lakbére körében

felhalmozódott adósságok mellett a magánbérlakások lakbérével és a lakáshitel-törlesztőrészlettel való elmaradások kezelését is. (Lakhatási minimum, 2022) [Lakhatási Minimum Háttéranyag 2022 02 Végleges \(lakhatasiminimum.hu\)](https://lakhatasiminimum.hu)

- A támogatás lehetőségének a biztosítása mellett meg kell erősíteni a családsegítő szolgálatok kapacitásait és szakmai és módszertani felkészültségét a hátralékok kezelésére, a lakhatás megőrzésére, a szomszédosági konfliktusok kezelésére, a lakásvesztések és a kilakoltatások megelőzésére irányuló intenzív egyéni és közösségi szociális munka lehetőségeinek a megteremtése érdekében.
7. Az adósságcsapdába került háztartások helyzetének átfogó megoldása, ennek érdekében többek között a magáncsőd reformja és a Nemzeti Eszközkezelőhöz hasonló program indítása
- A jelenleg túlzottan eladósodott, adósságcsapdában élő háztartások helyzetének rendezésére átfogó programot kell indítani. A magáncsőd-törvény és a végrehajtási törvény reformjával biztosítani kell, hogy a nagyobb összegű adósságot felhalmozó családoknak is valódi esélye legyen rendezni a helyzetüket, és a követelések senki megélhetését ne lehetetlenítsék el azáltal, hogy a letiltások következtében a létminimum alatti jövedelmi szegénységbe kényszerülnek. A magáncsőddel kezelt adósságok körébe a jelenleginél szélesebb körű tartozásfajtákat szükséges bevonni, így a közműdíj és a lakbérhátralékokat is; az eljárást pedig egyszerűbbé kell tenni. A tartozás miatt saját tulajdonú lakásból kilakoltatott családok esetében, amennyiben az árverési összeg nem fedezi a tartozás teljes összegét, a fennmaradó tartozás elengedésének lehetőségét be kell vezetni (elsétálási jog). (Lakhatási minimum, 2022) [Lakhatási Minimum Háttéranyag 2022 02 Végleges \(lakhatasiminimum.hu\)](https://lakhatasiminimum.hu)
8. Krízis lakások kialakítása a településen
- A leszakadó településeken a lakásállomány fizikai állapota leromlott. Több ház is lakhatatlan vagy kritikus állapotú. A jövedelmek rendszertelenek és alacsonyak, a párkapcsolatok gyakran labilisak. Számítani kell olyan hirtelen kialakuló, főleg lakhatással vagy egyéb élethelyzettel összefüggő krízis helyzetekkel, amikor a családok elhelyezése azonnali beavatkozást igényel. A krízis lakások átmeneti jelleggel, a problémák tartós megoldásáig nyújtanának, akár ingyenes lakhatást a rászorulóknak számára.

4.3 Bér lakásfejlesztés beavatkozási terve

A település pozíciója a térségben, tekintettel a rossz minőségű, alsóbb rendű utakon megközelíthető városokkal kedvezőtlennek tekinthető. A közelben adottak a foglalkoztatás lehetőségei, ugyanakkor a közösségi közlekedés lehetőségei erősen limitáltak. A vasútnak nincs itt megállási pontja, a legközelebbi vasúti csatlakozási lehetőség ezért 14 kilométerre van. A busz közlekedés sem elégíti ki a helyi lakosság szükségleteit.

A térség tőkevonzó képessége alacsony, a közelmúltban nem történtek olyan fejlesztések, melyek a foglalkoztatást számottevően bővítették volna. A helyben foglalkoztatás lehetőségei erősen korlátozottak. A közfoglalkoztatáson kívül csupán 1-1 fő tudott elhelyezkedni a település közvetlen közelében, de a fél órán belül elérhető városokban se járnak sokkal többen dolgozni. A jövedelem szerzés az aktív korúak döntő többségénél idénymunkából származik, gyakran a fekete vagy szürke gazdaságból.

A költözés vagy haláleset miatt megüresedő házakat, a Balaton közelsége miatt könnyű értékesíteni, de felügyelet nélkül a mozdítható, bontható részeket hamar ellopják, az amortizáció folyamatos és drasztikus.

A településen az ingatlanok mindegyike rá van csatlakoztatva a vezetékes vízhálózatra, de szennyvíz szolgáltatás nincs a településen, a gáz pedig csak az ingatlanok 40%-ában érhető el. (KSH, 2019)

A helyben elérhető szolgáltatások köre viszonylag szűk, csupán az alapszükségleteket elégítik ki.

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás lehetőségeit csökkentő tényezők közül említésre méltó a településvezetés érdekeltsége a lakosság megtartásában, illetve, hogy a térségben nincsen jelentősebb növekedési centrumot jelentő település. Azok a családok, akik önerőből képesek voltak a mobilitásra már elhagyták a települést, a Somogyvámoson maradók esetében a lépcsőzetes lakásmobilitás lenne a megoldás. Az üres ingatlanok megvásárlását és állapotjavítását követően, a családokat kevésbé terhelő, kisebb minőségi ugrást jelentő, megfizethető lakhatást lehetne biztosítani. A településen, tekintettel a rendelkezésre álló ingatlanok számára és állapotára, a legideálisabban alkalmazható modellben a program megvenné az érintett családok lakását és a felújított lakásban a család bérlőként maradna bent. Ez elsősorban abban az esetekben jelenthet megoldását, ha a lakóház felújítása jelentősebb összegbe kerül, de a lakóház a településen belül jó elhelyezkedéssel bír.

Egyelőre nem áll rendelkezésre információ arra vonatkozóan, hány olyan család él a településen, akik számára a tervezett beavatkozás megoldást nyújthat a lakhatási körülmények nehézségeinek megoldásában.

A beavatkozás nagyságrendjét alapvetően a helyzetértékelés és a diagnózis felállítása során vizsgált szempontokból levonható, számszerűsíthető következtetések határozzák meg. Ezek alapján Somogyvámoson:

Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét <u>növelő</u> irányba ható tényezők	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét <u>csökkentő</u> irányba ható tényezők	Mérszám / kvalitatív indikátor
---	---	-----------------------------------

település közlekedési összeköttetései	- életszerű elingázási távolság	elingázók relatív aránya a helyben foglalkoztathatókhoz képest: >0%
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	mérsékelt közlekedési összeköttetések	ingázás napi távolsága és ráfordított idő: 1,5-2 óra
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	alacsony tőkevonzó képesség, beruházások hiánya	az ezekben a beruházásokban létrejött munkahelyek aránya: nem releváns beruházások hozzájárulása a közmunkában foglalkoztatottak csökkenéséhez: nem releváns
közmuínfrastruktúra	kevés gazdaságosan felújítható lakás a helyi lakáspiaci viszonyok között	megvásárolható és felújítható lakások száma (a települési kvótához képest): n.a.
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	a terület részben közművesített és az adott ingatlan esetén rendelkezésre áll a rácsatlakozási lehetőség	vízi-közműhálózat kiépítettsége a településen a potenciálisan fejleszthető településrészben, telken: 100%
uzsora	terhelt és sok tulajdonos által birtokolt ingatlanok	TAKARNET adatok
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	n.a.	helyben informálisan bérbeadott lakások aránya: n.a. kiterjedt uzsorával foglalkozó családok jelenléte: nem releváns
szegregátumok relatív mérete a településen	a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétéhez szükséges szolgáltatások részben hiányoznak	óvodai férőhelyek száma: 25 fő iskolai férőhelyek száma: n.a. betöltött háziorvosi / gyerekorvosi praxis: 1
szegregátumok relatív mérete a településen	nincs szegregátum vagy szegregációval veszélyeztetett településrész	szegregátum lakosságának relatív mérete és növekedése a település egészének lakosságához képest: nem releváns

	Mobilizálás nagyságrendjét <u>növelő</u> irányba ható tényezők	Mobilizálás nagyságrendjét <u>csökkentő</u> irányba ható tényezők	Mérőszám / kvalitatív indikátor
településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában		a köznevelési intézmény minőségi szolgáltatást nyújt	szabad férőhelyek aránya: n.a. jobb módúak elhordják a gyermeküket: releváns
van-e a közelben térségi növekedési centrum	több közeli centrum		távolabbi centrumokban a költözés mérsékelten, de jellemző a településről
a családok egymás segítő kapcsolatrendszerétől való függőség		csak az informális támogató hálózat életben tartása és folyamatos szociális támogatás mellett boldogul a család	családsegítésbe bevont családok köre és állapota: n.a.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	2			2
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	0	0	0	0
Túlszűfolt lakásból szétköltöző család költözik be	0	2	0	0
Olyan család költözik be, akinek az előző	0	0	0	0

lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	0	0	0	0
Összesen	2	2	0	4